

เศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนตัวผมเคยบรรยายในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับหน่วยงานภาครัฐหลาย ๆ แห่งด้วยกัน เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของหัวใจคน ในหลวงท่านบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงมันเป็นเปรียบเหมือนรากฐานของชีวิต แต่คนไทยก็ไม่สร้างรากฐานชีวิต

ลุงเอก เคยได้ยิน ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล พูดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงว่า “คนไทยได้แต่ฟังเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแต่ไม่มีใครนำไปปฏิบัติ” คนกรุงเทพฯ ท่านจะต้องมีรากฐานมั่นคง ให้มาก ถ้าหากใครอยู่กรุงเทพฯ แล้วไม่มีรากฐานมั่นคงท่านแะเลยเพราะว่ากรุงเทพฯ มันมีสิ่งต่างๆ ที่จอมปลอมเยอะให้โลภน้อยๆ อย่าโลภมาก แล้วก็ทำอะไรไม่สุดโต่งมาก

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้กับทุกธุรกิจได้ นำไปใช้กับธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือใหญ่ก็ได้ มีใช้ทำเฉพาะคนยากจน มีใช้ทำเฉพาะเกษตรกร เพราะมันเป็นเรื่องของใจ เศรษฐกิจพอเพียงจะเกิดขึ้นได้ ถ้าใจเราปรารถนาที่จะทำ มันสามารถเกิดได้แน่นอน

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถเริ่มต้นได้ที่ตัวเองก่อน สาเหตุที่ต้องเริ่มต้นที่ตัวเราเพราะว่า เราจะไปเรียกร้องให้คนอื่นทำ หลากๆ คนชอบไปเรียกร้องให้คนอื่นทำ แต่อยากให้เราเริ่มต้นที่ตัวเราก่อน เมื่อเราทำแล้ว คนข้างเคียงก็จะทำ ใครเห็นเราเขาก็ทำตาม ให้จัดระเบียบชีวิตของเรา ไม่จำเป็นต้องไปเหมือนคนอื่น ผมก็มีระเบียบชีวิตของผม เวลาที่ผมจะเดินทางไปไหน มันเหมือนมีแผนอยู่ในหัวว่าผมจะมาที่นี่ ผมก็มีแผนในหัวของผมแล้วว่าจะออกจากบ้านเวลาเท่าไร ไปที่จุดไหนก่อน ไปขึ้นทางด่วนแล้วจะมาลงจุดไหน ผมจะคิดในใจมีแผนในหัวของผมอยู่ตลอดเวลาผมจะทำอะไร พຽนี้ผมจะทำอะไรบ้าง ผมก็มีแผนอยู่ในใจ เพราะฉะนั้นให้ปรับเปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวิถีชีวิตตัวเอง ท่านลองทำดู แล้วชีวิตท่านจะดี

ผมเคยเป็นคนที่สุดโต่งมากเลย เพราะเงินมันหาง่าย ในยุคตอนที่ดินบูนม วันนั้นผมอยากได้เงินล้าน ผมสามารถทำได้เลย เงินล้านสมัยก่อนมีค่ามหาศาล แต่พอมาถึงวันนี้เรียนท่านตรงๆ เลย บางวันมีเงินติดอยู่แค่บาทเดียวในกระเป๋า ตอนเป็นพลเอกนี่ก็เคย ในชีวิตผมเคยมีทั้งดีและทั้งเลวร้าย บางครั้งซื้อของที่เป็นหลายๆ แสนก็เคยซื้อ ซื้อแบบสุดโต่งมาก แต่สุดท้ายก็เลิกหมดเลย มาปรับเปลี่ยนชีวิตใหม่หมด ไม่เช่นนั้นชีวิตเราจะมีแต่ทุกข์ ผมอยากชวนให้ท่านลองทำดู

ให้ทำงานหาเงินพอที่จะใช้ แต่วันนี้ไม่ใช่ มีแต่คนสอนให้ทำงานหาเงินเยอะๆ แล้วชีวิตจะมีความสุข จริงๆ ไม่ใช่หรอกครับ เพราะผมเคยพบกับตัวเองมาแล้ว มีเงินเป็นร้อยล้าน ไม่ได้มีความสุขเลย เพื่อนผมมีเจ็ดหมื่นหกพันล้าน มันก็ไม่ได้มีความสุขเลย เงินเป็นเพียงส่วนประกอบเฉยๆ ให้ใช้เงินเป็นตัวทำงานไม่ใช่เป็นนาย แล้วความสุขอยู่ที่ไหน อยู่ที่ใจครับ คุณทำใจได้ คุณก็มีความสุข ทำใจไม่ได้

คุณก็มีแต่ความทุกข์ ทำใจไม่ได้เวลาเห็นคนอื่นใส่ทองมา 3 บาท เห็นแล้วมีความทุกข์ ที่เรามีแค่ทอง สลึงเดียว เราต้องมีความสุขกับการใส่ทองแค่สลึงเดียว เพราะเราพอใจที่เรามี ไม่ได้ไปขอคนอื่น ให้อยู่ได้ด้วยตัวเอง และยืนด้วยขาของตัวเอง เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

ลุงเอก จบและรับราชการครั้งแรกในชีวิต ก็ไปรับราชการอยู่ที่เชียงใหม่ ก็ได้มีโอกาสได้ตามเสด็จ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมก็เดินตามท่านไปตลอด ท่านเสด็จไปหุบเขาไปเยี่ยมชาวบ้าน ชาวเขา ท่านก็จะ มีแผนที่ มีกล้อง สัมภาษณ์ท่านเยอะ ตอนหลังมาได้มาทำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงก็ได้เข้าใจว่าเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นก็ได้เข้าใจว่า อ้อ ...ในหลวงท่านเป็นอย่างนี้เอง ท่านทำเรื่องเศรษฐกิจ พอเพียงมานานแล้วก่อนที่จะประกาศเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงด้วย ท่านจะศึกษาเรียนรู้เรื่องต่างๆ ด้วยตัว ของตนเอง แล้วท่านไม่ได้ทำอย่างเดียว ท่านบอกให้รู้ ทำให้ดูด้วย ผมก็ได้มีโอกาสได้ไปเข้าเวรเป็น นายทหารรองครึกษ์ ท่านก็ธรรมดาตามาก เช่น รองเท้าท่านสามารถซื้อ 365 คู่แล้วใช้วันละคู่ก็ยังทำได้เลย แต่ท่านไม่ทำ ท่านก็จะใช้จนเก่ามาก ก็มีคนแอบเอาไปซ่อม แล้วคนที่ซ่อมก็เอาลิ้นรองเท้าที่ขาด หมดแล้ว เอาไปเก็บไว้เพื่อกราบไหว้ อย่างหลอดยาสีฟ้ายที่ท่านใช้ก็ใช้จนหมดเกลี้ยง หลายเป็นคนคงจะ เคยได้เห็นรูปภาพกัน ซึ่งท่านไม่จำเป็นต้องทำอย่างนี้เลย แต่ท่านก็ทำ

หลักการทรงงานของในหลวง

ในหลวงท่านมีหลักการทรงงานอยู่หลายเรื่อง ซึ่งคนได้รวบรวมเอาไว้มีอยู่หลายเรื่อง หากนำมา พุดก็พูดได้เป็นวัน ผมอยากจะนำบางส่วนมาอธิบายไว้ เช่น

■ เห็นเรื่องการพัฒนาคน

องค์กรต่างๆ ควรเน้นเรื่องการพัฒนาคน เวลาเกิดวิกฤตเศรษฐกิจมีบางกระทรวงเขาไม่ ค่อยชอบเน้นเรื่องการพัฒนาคน เขาจะตัดงบประมาณที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมคนออก หากยิ่งเงินน้อย เราต้องยิ่งพัฒนาสมองหรือสอนคนให้มาก เพื่อใช้เงินให้คุ้มค่าที่สุด เขาจะตัดเรื่องให้ทุนคนไปเรียน นักศึกษาที่มาอบรมกับผมต้องถือเงินมาเรียนเอง ใครจะไปเรียนถือว่าใช้เวลาราชการไปในเรื่องส่วนตัว แล้วคุณต้องออกเงินเอง มันน่าจะกำหนดว่าคุณต้องมีเงินในการพัฒนาบุคลากรเป็นกี่ปเปอร์เซ็นต์ของเงิน ทั้งหมด ไม่ใช่คุณจะไม่ทำแต่เรื่องวัตถุเพียงอย่างเดียว คุณต้องนำเรื่องพัฒนาคนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

■ ปลุกจิตสำนึก

คำว่า “ปลุก” กับ “ปลุก” ต่างกันนะครับ ทำไมจึงต้องปลุก เพราะจิตสำนึกเก่าของคนไทยดี อยู่แล้ว เพียงแต่มันหายไปเมื่อถูกครอบงำด้วยระบบทุนนิยมตะวันตก วันนี้เลยต้องปลุกมันขึ้นมาใหม่ ท่านทราบหรือไม่ว่าภูมิปัญญาชาวบ้านเรามีเยอะมาก เรามีเยอะมากพอๆ กับจีนและอินเดีย แต่วันหนึ่ง เราใช้วิธีการเอาของระบบทุนนิยมมา เราไม่เริ่มต้นจากการต่อยอด

ที่จริงนักวิชาการโต้แย้งในหลวงอยู่เหมือนกัน เพราะว่าในหลวงทำอะไรที่เป็นทฤษฎีใหม่ แนวคิดอะไรที่ออกมาไม่มีการอ้างอิงต่างประเทศเลย ท่านเลยถามนักวิชาการบอกว่าไม่ได้ คุณจะเป็นนักวิชาการคุณต้องไม่อ้างอิงของต่างประเทศมาก่อน ทฤษฎีโน้น ทฤษฎีนี้ เอามารวมกันแล้วเขียนออกมาเป็นทฤษฎีของตัวเอง ผมก็ไม่เอา ผมก็ต้องสู้กับนักวิชาการที่ถือปี่มาเยอะเหมือนกัน ผมก็ไม่เอาเพราะผมต้องการทฤษฎีที่มาจากปฏิบัติจริง สิ่งทีในหลวงทำองค์กรสหประชาชาติรับรองแล้วทำเผยแพร่ไป ๑๙๐ ประเทศว่าสิ่งที่ท่านคิดสามารถนำไปใช้ได้กับทุกประเทศทั่วโลก

สิ่งที่ผมหวังมากที่สุดตอนนี้คือ ฝรั่งเศสเขียนตำราเศรษฐกิจพอเพียงมาขายในประเทศไทย เพราะว่าฝรั่งเศสเขาเก่งเรื่องการเขียน การคิด ในยุโรปเขามีวิถีพอเพียงของเขาอยู่แล้ว แต่พอเขาได้แนวคิดจากในหลวงเขาก็สามารถเขียนตำราของเขาได้เลย ตอนนี้ทางอเมริกาก็เริ่มแล้ว เขาทำจัดฝึกอบรมระดับใหญ่เหมือนกัน เขาขอตำราของในหลวงไปดูเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เขาจะนำไปใช้สอนในอเมริกาทั่วโลกเขาสนใจมากยกเว้นประเทศไทยไม่สนใจ

▪ ไม่ติดตำรา

ในหลวง ท่านเคยพูดถึงว่าอย่าไปติดตำรา หลายคนติดตำราว่าขั้นที่หนึ่งต้องทำอย่างนี้ ขั้นที่สองต้องทำอย่างนี้ เราก็จะทำตามอย่างนี้ หากจะพูดให้คนอื่นเชื่อเรา และมีความมั่นใจในตัวเรา เวลาเขาพูดอะไรให้จงตาเขา แล้วเวลาเขาพูดอะไรแล้วให้พยักหน้า เมื่อพยักหน้าแล้วให้ออกเสียงในลำคอว่า อือๆ ผมถามว่ามีมันมนุษย์รีเปล่า มันตรงตามตำราหมดที่เขาสอน แต่มันไม่ใช่มนุษย์ มันเป็นหุ่นยนต์ มนุษย์เขาต้องทำโดยธรรมชาติ ทำจากใจ เมื่อใจมันเปิดคุณสามารถนั่งฟังใครพูดสักชั่วโมงก็ได้ แล้วคุณก็มีความสุข เพราะฉะนั้นท่านจงอย่าไปติดตำรา อาจารย์หมอบริเวศ วะสี บอกว่า “แก้ไขปัญหาอะไรให้ใช้จินตนาการ” ใช้จินตนาการว่าเราจะไปถึงตรงนั้นเราจะทำอย่างไรได้เพื่อวางเป้าหมาย แต่วิธีการนั้นเราใช้ตำรา เราต้องอย่าใช้ตำราเป็นจุดเริ่มต้น เพราะท่านก็จะทำได้แค่เท่าตำรานั้น แต่ถ้าท่านทำตามจินตนาการท่านไปไกลมากกว่าตำรา เพราะจินตนาการท่านต้องใช้หลายตำรา หลายทฤษฎี

บางคนติดตำราทะเลาะกันเพราะตำรา เกียงกันระหว่างตำรากับสถาบัน ผมจะยกตัวอย่างที่ชัดให้ท่าน ท่านรู้ไหมว่าอุตสาหกรรมและธุรกิจในประเทศไทยที่มันเติบโตใหญ่เจริญและมันอยู่ได้ตลอดส่วนใหญ่แล้วคนในองค์กรที่เป็นหัวหน้ากองใหญ่ที่สุดเป็นคนที่ไม่ค่อยได้เรียนหนังสือ พวกที่เรียนหนังสือไกลก็ เจ๊งหมด ไม่ได้คิดเยอะ เขาถือถือปี่ตามตำราทั้งหมด อย่างบริษัท ซีพี เจียไต่ไม่เคยเจ๊งไม่เคยที่จะทำอะไรแล้วล้มสลาย เพราะการคิดนอกกรอบ ถามว่าคุณธนินท์ เจียรวนนท์เรียนอะไรมา มากไหม ก็ไม่ได้เรียน อยู่ได้ตลอดไม่ว่าเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร เช่นเดียวกับกับ คุณตัน ภาสกรนที คุณตันก็ไม่ได้เรียนเหมือนกัน คุณตันบอกว่า คนเราเหมือนเข็มนาฬิกา บางคนอย่างท่านเป็นเข็มนาฬิกา แต่ชอบทำตัวเป็นเข็มสั้น หรือเป็นเข็มนาฬิกาชอบทำตัวเป็นเข็มวินาที เพราะฉะนั้นอย่าไปจู้จู้ข้อง จี้ว่าให้ทำอย่าง

นี่สิ จะดี เกิดถ้าลูกน้องย้อนถามว่า แล้วชีวิตที่ตอนนี้จะดีไหมละ ที่ชีวิตยังไม่ดีเลยยังจะมาสอนผมอย่างนี้ ใครเข้มไหน ทำตามเข้มของตัวเอง อย่างที่ในหลวงว่า “ใครมีหน้าที่อะไร ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด” ใครมีบทบาทหน้าที่เข้มชั่วโมง ก็ทำหน้าที่เข้มชั่วโมงให้ดี เข้มชั่วโมงทำหน้าที่อย่างไร ไม่ต้องทำอะไรมาก ทำหน้าที่ที่กำหนดทิศทางออกมาว่าจะไปทางไหน เข้มหน้าที่ที่กำหนดยุคศาสตร์ ยุทธการ ยุทธวิธี ต้องทำให้สอดคล้องกัน ใครอยู่ระดับไหนก็ทำในระดับนั้นให้ดีที่สุด เออ ...เมื่อฟังแล้ว คนจบแค่มัธยมอย่างคุณตันยังคิดว่า ขนาดคุณธนินท์จบแค่ ประถม ๔ เขายังทำดีขนาดนี้ แล้วผมจบมัธยมทำไมผมจะทำดีอย่างเขาไม่ได้ เออ...ก็เป็นความคิดที่ดีเหมือนกันนะ

▪ ทำอะไรให้ทำให้ง่าย

แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงถัดไปของในหลวงก็คือ ทำอะไรทำให้ง่าย มีส่วนร่วมแล้วก็ บริการในจุดเดียว ซึ่งเราก็ได้นำไปใช้ เดียวนี้กระทรวงอุตสาหกรรมก็นำไปใช้เยอะ และแนวคิดอื่นๆ เช่น ประโยชน์ส่วนรวม, plugged in ในใจคน, ฟังตนเอง

เราต้องยึดหลักใช้ชีวิตแบบธรรมชาติ ท่านพุทธทาสบอกว่า เมื่อไหร่ท่านมาถึงทุกวันนี้แล้วยังไม่มีความสุข ให้ท่านรู้ไว้เลยว่าท่านใช้ชีวิตผิด ผมไม่มีทุกข์สักเท่าไร แต่ไม่ใช่เป็นพระ นอนก็ไม่เคยฝัน ยกเว้นว่าเมื่อไหร่ปวดท้อง ท้องไม่ค่อยดีจะฝัน แต่ไม่เคยนอนไม่หลับ 5 นาทีผมก็หลับแล้ว เพราะผมไม่ค่อยเอาเรื่องที่ทำมาแล้วมาคิด นอนแล้วยังคิดอยู่ไม่มี พอผมนอนแล้วก็ดับชีวิตเลย ใช้ชีวิตแบบธรรมชาติ ใครที่ยังไม่ใช่ชีวิตธรรมชาติ ท่านยังต้องสู้กับกระแสลมกระแสน้ำ แดด เมื่อนั้นชีวิตของท่านก็จะไม่มีความสุข

▪ ขาดทุนคือกำไร

ผมเคยถูกเชิญไปพูดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเครือข่ายคนไทยในยุโรป ผมเคยไปบรรยายครั้งแรกที่บัสเซล เขาบอกว่าเขาไม่มีตัวเครื่องบินให้ ไม่มีเงินค่าตอบแทนให้ผม ที่พักก็ไม่มีแต่เชิญผมไปบรรยาย ผม มองว่ามันคุ้มค่ามากกับการที่ได้ไปบรรยายในครั้งนี้ และผมมองเรื่องขาดทุนคือกำไร ผมก็ตกลงไป ผมจะออกค่าใช้จ่ายเอง แต่สุดท้าย พอผมตัดสินใจจะไป แล้ว ปรากฏว่าการบินไทย เขาสนับสนุนออกตัวให้ผมกับภรรยา พอไปถึงที่ยุโรปเครือข่ายคนไทยในยุโรปเขาบอกว่าเขาจะจัดการค่าใช้จ่ายโรงแรมให้ สถานทูตก็ออกค่าใช้จ่ายที่ผมไปบรรยายให้ผมอีก 200 ยูโร เป็นเงินไทยก็ประมาณเกือบหมื่นบาท ผมก็ให้ครึ่งหนึ่งให้คืนกลับไปให้นายกสมาคมเครือข่ายคนไทยในยุโรป แล้วเขาก็พาผมไปเที่ยว พาผมไปเลี้ยง สุดท้ายผมไม่ต้องเสียอะไร มีแต่ได้ นั่นคือวิธีการให้ของเศรษฐกิจพอเพียง เราอยากได้อะไร เราต้องให้เขาก่อน แล้วเราก็จะได้รับกลับคืน ท่านลองให้โดยไม่คิดถึงผลกำไรดู

ทำอะไรแล้วอย่าโฆษณา

อย่าทำงานแบบปักป้ายถ่ายรูป พวกที่ไม่ทำงานมักปักป้ายแล้วถ่ายรูปมาติดไว้ตามท้องถนน หน่วยงานองค์กรต่างๆ มักทำกัน หากทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง ท่านบอกว่า “ทำอะไรแล้วอย่าโฆษณา ทำอะไรแล้วต้องทำแบบปิดทองหลังพระ” หากเราทำงานใดๆ แล้วเกิดผลอย่างไร คนข้างนอกเขาจะรู้เอง แล้วจะมีคนนำผลมาบอกเราเอง เพราะฉะนั้นอย่าทำงานแบบปักป้ายถ่ายรูป

▪ ปลุกป่าในใจคน

ปลุกต้นไม้ในใจคนคือ ต้องให้ความรู้คนตั้งแต่ต้นว่า ฉันทึ่ปลุกต้นไม้ แล้วต้นไม้แต่ละชนิดจะเกิดขึ้น มันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร แล้วเวลาเราจะดูแลต้นไม้ให้ยั่งยืนต้นได้เราจะดูแลอย่างไร แล้วต้นไม้จะมีประโยชน์กับเราอย่างไรบ้าง ต้องให้ความรู้ตรงนี้ให้หมด เพราะฉะนั้นในหลวงท่านให้ความรู้การคลัง การใช้เงิน ต้องให้ความรู้กับประชาชนทั้งหมด

ยกตัวอย่างผมไปสอนในโรงงาน ผมก็จะยกตัวอย่างว่าจะต้องเอาโรงงานไปอยู่ในหัวใจคน ให้เขารู้ว่าโรงงานที่ดีต้องเป็นอย่างไร แล้วในพื้นที่ของท่านมีอะไรที่เป็นฐานการผลิตในเชิงโรงงานได้ อะไรที่เหมาะสมกับท่านมีอะไรบ้าง สุดท้ายถ้าหากทำโรงงานประสบความสำเร็จ ชาวบ้านก็จะเรียกหาโรงงานเอง แล้วเราต้องสอนกับเขาด้วยว่า โรงงานที่ดีที่อยู่กับชุมชนได้ควรเป็นโรงงานอย่างไร หากโรงงานต้องการดูแลเรื่องมลพิษที่มีผลกระทบต่อชุมชนต้องดูแลอย่างไร สอนให้ครบทุกฝ่ายเลย สุดท้ายประชาชนก็รู้ว่าเขาควรเลือกโรงงานไหนให้มาอยู่ในพื้นที่ของตน

ผมไปตรวจที่กระบี่เขาสร้างถนนเส้นหนึ่ง ถนนเส้นนั้นก่อนเวนคืนที่ดิน ชาวบ้านจะมีส่วนร่วมมาก เขาอยากให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม เขาจะสอนชาวบ้านก่อนว่า การสร้างถนนมันมีเทคนิควิธีการอย่างไร ถนนที่ดีจะดูแลอย่างไร ส่วนประกอบของถนนควรจะมีอะไรบ้าง เวลาตัดถนนต้องทำอย่างไร ให้การศึกษากับชาวบ้านเรื่องนี้หมดเลย ชาวบ้านก็นั่งผ้าขาวม้าลงมาดูเอง มาตรวจสอบเองเลย มาดูตั้งแต่ดูพื้นที่ว่าจะต้องตัดตรงไหน แล้วต้นไม้บนพื้นที่จะต้องทำอย่างไร เขาก็ลงมาช่วยหมด จนกระทั่งทำถนนเสร็จ ชาวบ้านขอจะเป็นรูนนท์ถนนเพื่อดูว่าข้างล่างเป็นอย่างไรตามที่ได้สอนเขาเอาไว้แน่แหละ เวลาตัดป้ายก็เดินดูตามท้องถนนเลยว่าตัดป้ายเป็นอย่างไรตามรูปแบบที่จะต้องทำ ชาวบ้านจะสามารถช่วยดูแลเองได้เลย นี่คือการให้ความรู้ที่เรียกว่า “ปลุกป่าในใจคน” โดยตัดปัญญาให้เขาก่อน แล้วให้เขาคิดเอง

▪ พออยู่พอกิน

คนเดี๋ยวนี้นักเป็นกลุ่มบริโภคนิยม ไม่ประหยัดและไม่มีการอดออม ซื้ทุกอย่างที่ขวางหน้า ซื้ทุกอย่างที่อยาก แต่ไม่จำเป็นแก่ชีวิต หากท่านลองนึกถึงของที่บ้านที่ซื้มาแล้วยังไม่เคยใช้มีบ้างหรือไม่

ถ้าหากยังมีอยู่ท่านเป็นคน เศรษฐกิจไม่พอเพียง ท่านยังไม่เพียงพออยู่ ยังมีความอยากอยู่ **หลักคือให้ซื้อสิ่งที่จำเป็นแก่ชีวิต ถ้าหากไม่จำเป็นก็เอาไว้ก่อน**

ใครที่ มีบัตรเครดิตใช้บ้าง ลองเอกในวินนี้ไม่มีบัตรเครดิตแม้แต่ใบเดียว ไม่อยากมีเครดิตแล้ว เพราะเคยมีเครดิตมากๆ ในอดีต แล้วมันสอนเราว่าถ้าหากวันนี้เรายังถือบัตรสร้างหนี้ ชีวิตเราไม่มีความสุข ลองเอกจะเรียกบัตรเครดิตว่า บัตรสร้างหนี้ ไม่ใช่บัตรเครดิต เพราะมันเป็นบัตรสร้างหนี้ในอนาคต ใครที่เริ่มมีบัตรก็เริ่มเป็นหนี้แล้วโดยที่ท่านไม่รู้ตัว เพราะฉะนั้นต้องเตรียมภูมิคุ้มกันไว้ว่าจะทำอย่างไรไม่ให้เป็นหนี้ เพราะบัตรเครดิตไม่ได้สร้างเงินทองอะไรให้เราเลย มันพร้อมที่จะทำให้เราเสียเงินทองด้วย ดังนั้นต้องยึดหลักพออยู่พอกิน **ประหยัดอดออม ซื้อแต่ของใช้ที่จำเป็น**

ดร. มาร์ติน วิลเลอร์ ฝรั่งเศสที่มีหัวใจพอเพียง เขาบอกว่า “คนใส่เสื้อเหลืองนี้รักในหลวงมากเลย มาเต็มกันไปหมดเป็นล้านๆ คน รักในหลวงมาก แต่ก็แปลกใจว่าทำไมไม่มีคนปฏิบัติตามที่ในหลวงทรงสอน” ดร. มาร์ติน เป็นคนอังกฤษ พ่อรวยมากเป็นเจ้าของโรงงาน มีพนักงานเป็นหมื่นคน แม่ก็จบปริญญาเอก สอนหนังสือ สูดทำย ดร. มาร์ติน วิลเลอร์ ตอนนี้อยู่ที่ขอนแก่น เขามาแต่งงานกับสาวขอนแก่น มีลูกอยู่ 3 คน เขาบอกว่าถ้าเขาอยู่ที่อังกฤษเขาสร้างบ้านหลังหนึ่งต้องใช้เงินสร้างเป็นร้อยล้าน มาอยู่ที่ขอนแก่นดีมากเลย ใช้เงินไม่ถึงหมื่นบาทได้บ้านหลังหนึ่งแล้ว บ้านเขาสร้างหลังคาด้วยใบจาก มีพื้นที่ 6 ไร่แล้วก็ทำตามทฤษฎีใหม่ของในหลวง เขาเขียนขึ้นมาว่า “คนไทยไปหาน้ำมาใส่โถงอยู่เรื่อยเลย นาน้ำมาใส่โถงทุกวัน นั่นก็คือหาเงินมาใส่โถงทุกวันแต่ไม่เคยดูแลว่าโถงมันรั่วรึเปล่า โถงมันรั่วจากอะไร หวย ดอกเบี๋ย อาหาร เหล้า ยารักษาโรค ค่าเทอมลูก เสื้อผ้า บุหรี่ ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง ของใช้ในบ้าน ทั้งหมดเป็นรูรั่วของชีวิตเรา”

ถ้าพูดตามหลักของในหลวงคือ ต้องอุดรูรั่วที่มันเล็กก่อน ท่านค้นหาได้รึยังว่ารูรั่วเล็กที่สุดของตัวเรามีที่ไหน บางคนอาจจะเป็นบุหรี่ หวย ดอกเบี๋ย สิ่งของใช้ในบ้านที่ไม่จำเป็น เขาบอกว่าให้ซื้อเฉพาะสิ่งที่จำเป็นแก่ชีวิต อย่าไปซื้อตามสิ่งที่ตนเองอยาก วันนี้เราซื้อเพราะความอยาก เราไปตายเพราะระบบการตลาดหมด Need Want Demand มาตายหมด คนส่วนใหญ่ก็จะใช้หมดไปเป็นเดือนต่อเดือน **ต้องซื้อเพราะความจำเป็นของชีวิต** อะไรจำเป็นสำหรับชีวิต บ้าง เช่น ของกิน ยารักษาโรค ค่าเทอมลูก ให้จ่ายเฉพาะเท่าที่จำเป็น เพราะฉะนั้นอุดรูเล็กก่อน แล้วค่อยไปอุดรูใหญ่ พออุดรูเล็กน้ำก็เริ่มพอเก็บได้บ้าง แล้วค่อยไปอุดรูใหญ่ของชีวิต

การอุดรูรั่วเขาทำโดย “การทำบัญชีครัวเรือน” เพื่อให้รายจ่ายเพียงพอกับรายรับ อย่าเป็นหนี้ หากเราทำจดทำบัญชีครัวเรือนได้ เราจะสามารถรู้ว่าเรามีรูรั่วที่ไหน พอเราจดไปเรื่อยๆ เราจะพบว่า ฉะนั้นจะจ่ายค่าโทรศัพท์มือถือไปมากกว่าค่ากินอีก อย่างผมเคยจดค่าใช้จ่ายแล้วมาดูว่าเราใช้ค่าน้ำมัน

เดือนหนึ่งประมาณ 12,000 – 15,000 บาท ผมก็คิดว่าจะทำอย่างไรดี ในช่วงแรกก็เปลี่ยนไปติดแก๊ส ก็ช่วยลดไปได้ประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ จากหมื่นกว่าบาทก็เหลือ 6,000 - 7,000 บาท ก็พยายามจะลดในสิ่งที่ไม่จำเป็นลง

▪ เห็นประโยชน์สุขของตนและของคนอื่นร่วมกัน

พระราชดำรัสในหลวง ทรงกล่าวไว้ว่า "ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ ฉันมีแต่ความสุขที่ร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นเท่านั้น" คือท่านให้เน้นประโยชน์สุขของตนและของคนอื่นร่วมกัน เราต้องช่วยกันคิดช่วยกันทำ แม้จะมีการเถียงกันบ้าง แต่เถียงด้วยรากฐานของเหตุผล เมตตาซึ่งกันและกัน และสิ่งที่สูงที่สุดคือประโยชน์ส่วนรวม คือความพอมีพอกินในประเทศชาติ

มีวินัยในการออม

ท่านเคยได้ยินเกี่ยวกับ สัจจะออมทรัพย์หรือไม่ ที่ให้ออมวันละบาท แล้วออมวันละบาทมันจะได้อะไรละครับ ในหลวงท่านบอกว่า สิ่งที่จะได้คือ การฝึกความอดทนของตัวเอง บางคนไม่อดทน เขาบอกว่าให้ใส่วันละบาท ก็ใส่วันละ 15 บาท คุ่มครองไปได้ 15 วัน นี่ถือว่าไม่มีความอดทนและไม่มีความซื่อสัตย์ ให้ใส่วันละบาทก็ไปใส่เกิน มันฝึกทั้งสองอย่างเลย ความอดทนกับความซื่อสัตย์ เงิน 365 บาทนั้นไม่มาก แต่สิ่งที่ได้กับตัวเองนั้นมากมหาศาลเลย ยิ่งทำเป็น 10 ปี เงินไม่มากหรอก 10 ปีก็ได้ 3000 กว่าบาท แต่สิ่งที่ได้ มันแสดงให้เห็นว่าตัวเองนั้นมีความซื่อสัตย์ ซึ่งพบว่าใครมี 2 ฐานคือความอดทนและความซื่อสัตย์ กินไม่หมด ที่ ก็คือมีกินได้ตลอด

ใครเคยได้อ่านเรื่อง พระมหาชนก เป็นเรื่องหนึ่งในทศชาติชาดก ที่ว่ายนน้ำไปแล้วยังไม่เห็นฝั่ง ว่ายนไปทำไม ก็คือว่ายนไปว่ายนไปเถอะ ทำความดีไม่ต้องให้ใครมาเห็น ทำไปด้วยความอดทนและความซื่อสัตย์ วันหนึ่งก็จะมีสิ่งต่างๆ มาเห็นเราเอง นี่คือสิ่งที่ท่านสอนเอาไว้ เพราะฉะนั้นอย่าไปทุกข์ร้อนว่า “ฉันทำดีแล้วไม่มีใครมาเห็นเลย” ขอให้อดทนทำไปด้วยความซื่อสัตย์ วันหนึ่งต้องมีคนมาเห็น และได้ดีแน่นอน เชื่อผมเถอะ

คำนี้ถึงหลักความสมดุลระหว่างความมั่งคั่งทางวัตถุกับความมั่งคั่งทางจิตใจ

(ให้ช่วยเขียนเสริมหน่วยกะ)

ให้มองคนอื่นเป็นมนุษย์ที่มีหัวใจ

บางองค์กรมองมนุษย์เป็นเพียงแค่ทรัพยากรมนุษย์ที่ไม่มีหัวใจ ไม่เชื่อว่าความต่างกันของมนุษย์เป็นความสวยงาม แต่เขาเชื่อว่ามนุษย์ที่เหมือนกันเป็นความสวยงาม แต่ผมเชื่อถ้าท่านลองใส่เสื้อเหมือนกันหมดสิ ถ้าทุกคนใส่เสื้อสีเขียวเหมือนกันหมด น่าเบื่อจะตาย เพราะมันไม่สวยงาม แต่ถ้าคนนี้ใส่เสื้อสีชมพูบ้าง สีดำบ้าง สีขาว ฟ้าย่าง เออ...มันสวยงาม ความหลากหลายเป็นความสวยงาม เป็นมนุษย์ที่มีหัวใจ

ตัวแบบของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเทศที่เป็นตัวแบบที่ดีที่สุดในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คือประเทศจีน เริ่มจากปักจี้ยี่ ขอให้คนมีอาหารทาน ขอให้เครื่องนุ่งห่ม ขอให้ที่อยู่อาศัย ขอให้มีการรักษาโรค เพื่อให้คนอยู่ได้ วันนี้เขาก้าวเปลี่ยนผ่านไประดับที่ใครก็ตามไม่ทันเขา เพราะเขาเอาฐานภูมิปัญญาเขาทั้งหมดต่อยอด เขาเอาแนวความคิดที่ดีของตะวันตก เราไปเอาทฤษฎีผสมมาเป็นรากฐานชีวิตของเรา แล้วเราพยายามเอามาต่อยอด มันทำไม่ได้ ภูมิปัญญากันเราเยอะมากเลยเหมือนประเทศจีนเลย เหมือนกับอีกหลายประเทศ โดยเฉพาะญี่ปุ่นด้วย แต่เราไม่เคยเอาความรู้มาต่อยอด เรากลับไปลอกก็อปปี้เขามา แล้วก็เอาเป็นรากฐานของเรา อย่างเช่น คนไทยเป็นคนที่ไม่มีวินัย คนที่ตรงๆ หรือตรงไปตรงมา คนไทยไม่ชอบ คนไทยจะชอบคนที่ซิกแซก มีที่ฝากหรือขึ้นตอนลัดเร็วคนไทยชอบ

ท่านจะทำตามกระแสพวกนี้ไม่ได้ หากท่านทำผิดเพียงครั้งเดียว สุดท้ายท่านใหญ่สูงขนาดไหน ท่านก็อยู่ไม่ได้ แล้วที่น่าเสียดายคือ เขาจะไม่ดูว่าประวัติที่ท่านทำความดีความชอบอะไรไว้บ้าง เขาจะดูเฉพาะวันนั้นเท่านั้นเองว่าท่านทำผิดแล้วท่านจะต้องออกไปโดยที่ไม่มีอะไรติดตัวเลย นี่คือระบบตะวันตกที่นำมาใช้ เรายอมรับไหม แล้วเกิดขึ้นกับหลายๆ กระทรวง เพื่อนผมหรือลูกศิษย์หลายคนก็โดนกันไปด้วยเหมือนกัน จนกระทั่งไม่มีอะไรเหลือเลย

ผมดูแล้วเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่มาจากหลักธรรม แทบจะทั้งหมดเลย ก็แสดงว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านรู้ซึ่งถึงหลักธรรมพอสมควร

“รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้การณ รู้บุคคล รู้ชุมชน”
รู้ประมาณ รู้การณ รู้บุคคล เป็นภูมิคุ้มกัน
รู้ตน เป็นการพอประมาณ
รู้เหตุรู้ผล เป็นความมีเหตุมีผล

เปลี่ยนชื่อ แต่ความคิดยังไม่เปลี่ยนชีวิตก็ไม่ดีขึ้น

ใครที่เคยเปลี่ยนชื่อบ้าง เพื่อนผมเดินชื่อ สมเชาว์ เปลี่ยนเป็นชื่อ กิตติพัฒน์ ภรรยาชื่อ สมศรี เปลี่ยนเป็น สุวรงค์ ลูก 3 คนเปลี่ยนชื่อหมด เริ่มต้นแรกๆ ชีวิตก็ลำบากมากเพราะจำชื่อกันไม่ได้เลยพ่อแม่ลูก เพราะเปลี่ยนชนิดถอนรากถอนโคน ไม่ได้เปลี่ยนเฉพาะชื่อจริง แต่เปลี่ยนชื่อเล่นด้วย ผมว่าต้องทบทวนชีวิตว่าชีวิตทำอะไรผิดไปรีเปลา บางคนอยากเปลี่ยนก็ทำให้เลื่อนลงหรือเลื่อนขึ้นหน่อย บางทีคิดว่าตาน่าจะมีสองชั้น เขาสร้างไว้ชั้นเดียวตามธรรมชาติ แต่อยากจะมี 2 ชั้น ท่าน ว. วัชรเมธี บอกว่า “จะเปลี่ยนอะไรก็ได้ แต่ต้องเปลี่ยนวิธีคิด ชีวิตจะดีขึ้น ” วิธีคิดถ้าผิดมันถึงไม่ดี ในวันนี้ถ้าท่านยังมีทุกข์อยู่ให้รู้ไว้เลยว่าวิธีคิดท่านยังผิดอยู่ มันถึงยังไม่ดี ต้องเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ ท่านเดินทางจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งทางเดียวตลอด แต่ยังมีอีกหลายทางมากเลยที่ท่านไม่เคยใช้ ท่านไม่เคยเปลี่ยนวิธีคิดของท่าน เพราะท่านคิดว่าทางนี้แหละดีที่สุด มันอาจจะไม่ได้ดีที่สุดก็ได้ ในชีวิตจริงเราต้องทดลอง

การจะทำให้ประเทศดี ไม่จำเป็นต้องทำตามสหรัฐอเมริกาทั้งหมด ท่านจำได้ไหมว่าครั้งหนึ่งเราเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ คนบอกมาให้เราทำตาม IMF แล้วประเทศข้างเคียงเรานี่ มาเลเซียเขาไม่เข้า IMF เขาวิกฤตพร้อมเราแต่สุดท้ายวันนี้เขารอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจก่อนเรา แถมวันนี้เขามา Take over ธนาคารทหารไทย ING มาเลเซียก็เอาไปแล้ว กลายเป็นว่าประเทศที่เขาไม่เอาตามระบบที่บอกว่าดีมากมาย เขากลับกลายเป็นเจริญก้าวหน้าดีกว่าเรา ต้องเอาระบบที่ใช้แล้วสอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมของตัวเอง

ธุรกิจที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างไร

ผมเคยพานักศึกษาไปดูงานที่โรงงานของบริษัท สยามแคนส์ เหมือนเป็นอุตสาหกรรม แต่ที่จริงเขามีหลักคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง อาจารย์ได้พาไปดูที่ไร่ข้างๆ ทุกๆ วันที่ ๑๕ ม .ค. ของทุกปี เขาจะนิมนต์เกจิอาจารย์ต่างๆ จากทั่วประเทศมาที่นั่น แล้วคนในโรงงานจะนุ่งขาวห่มขาวทั้งหมดแล้วเตรียมอาหารมาวาง ถนนทุกเส้นทางในนั้นมีแต่คนนุ่งชุดขาวหมดเลย แล้วพระก็จะเดินผ่านแล้วก็ตักบาตรที่นั่น ใต้บุญใหม่ ไม่มีเครื่องวัดบุญ ไม่มี KPI ด้วย เขายังสร้างกุฏิแล้วก็มีศาลาที่สร้างไว้อย่างสวยงาม

อีกอย่างหนึ่งที่สังเกตคือ โรงงานของเขาสะอาดมาก เขาไม่ได้จ้างคนทำความสะอาดเลย เขาจะมีเขียนเวรทำความสะอาดไว้ เวรทำความสะอาดห้องน้ำ เวรกวาด แล้วก็ทานอาหารก็ไม่ได้ทานกลุ่มเดียวกันตลอดด้วย บางคนทานกับกลุ่มเดิม บางทีเขาก็อาจจะรู้สึกที่ไม่อยากทานกับคนนี้ ทานกับคนนี้แล้วกินข้าวไม่ลงทุกวันเลย ไม่อยากเห็นหน้าคนนี้ บางคนก็บอกว่าไม่ได้เห็นหน้าคนนี้แล้วทานข้าวไม่ลงจริงๆ เลย เขาก็จะใช้วิธีเปลี่ยนกลุ่มทานข้าวกันไปเรื่อย เพื่อให้คนในโรงงานได้แลกเปลี่ยน เจอกับคนใหม่ๆ แล้วคุยกัน นี่เป็นยุทธวิธีของเขาที่ทำที่โรงงาน ไม่มีผู้จัดการฝ่ายต่างๆ มีแต่พี่ ป้า น้า อา แม่ พ่อ และสังเกตอีกอย่าง เมื่อเข้าไปในโรงงานอากาศจะดีมาก เขาเลือกโลเคชั่นที่ดีที่สุดให้กับพนักงาน ตัว

เจ้าของเขาไปอยู่ข้างใน ตัวเขาไม่เห็นแม่น้ำ แต่ให้พนักงานเห็นแม่น้ำทั้งหมด แล้วก็มีการใช้น้ำใส่ตู้ที่
ดูดูอากาศออกข้างๆ มันก็เลยเย็นเหมือนแอร์ เขาไม่มี payroll จากที่เขาคุยให้ฟัง ที่เขานั่งเย็บเสื้อคู่กัน
สองคน คือปกติแล้วต้องเย็บกัน ๑๒ คน แต่เขาเย็บกันแค่ ๒ คน เพราะเขาอาจจะเข้าใจนิสัยคนไทย
เมื่อไหร่มากกว่าหนึ่งคนจะเริ่มขัดแย้งกัน พอคนเดียวทำได้เต็มที่ พอเริ่มมากกว่าหนึ่งคนจะเริ่มขัดแย้ง
กัน เพราะฉะนั้นวิธีการจัดการของสังคมไทยคือ ถ้าเผื่องานไหนไม่ต้องการให้สำเร็จ อยากจะดึงเวลาไว้ก็
ตั้งเป็นรูปคณะกรรมการ มันจะเถียงกัน เถียงกันตลอดเลย ตัวอย่างเช่น สนามบินสุวรรณภูมิเถียงกัน
๔๐ ปี ถึงจะสร้างได้ สิงคโปร์สร้างเสร็จไปนานแล้ว จนเขาสร้างไป phase ที่ ๒ phase ที่ ๓ แล้ว เรายัง
เถียงกันอยู่เลย